

Abdominal Bölge Radyoterapi Uygulamalarında Solunum Hareketinin Riskli Organlardaki Hacimsel ve Dozimetrik Etkilerinin Değerlendirilmesi

Evrım Duman¹, Yılmaz Bilek²

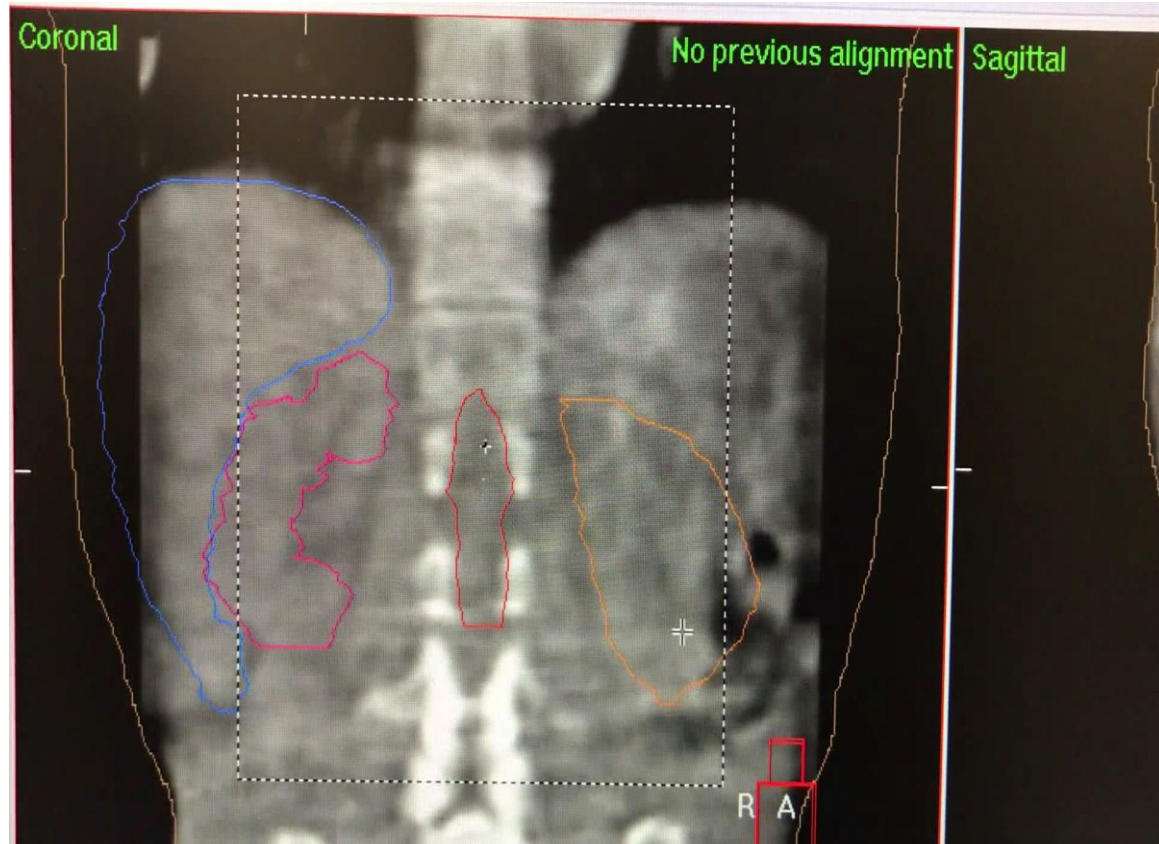
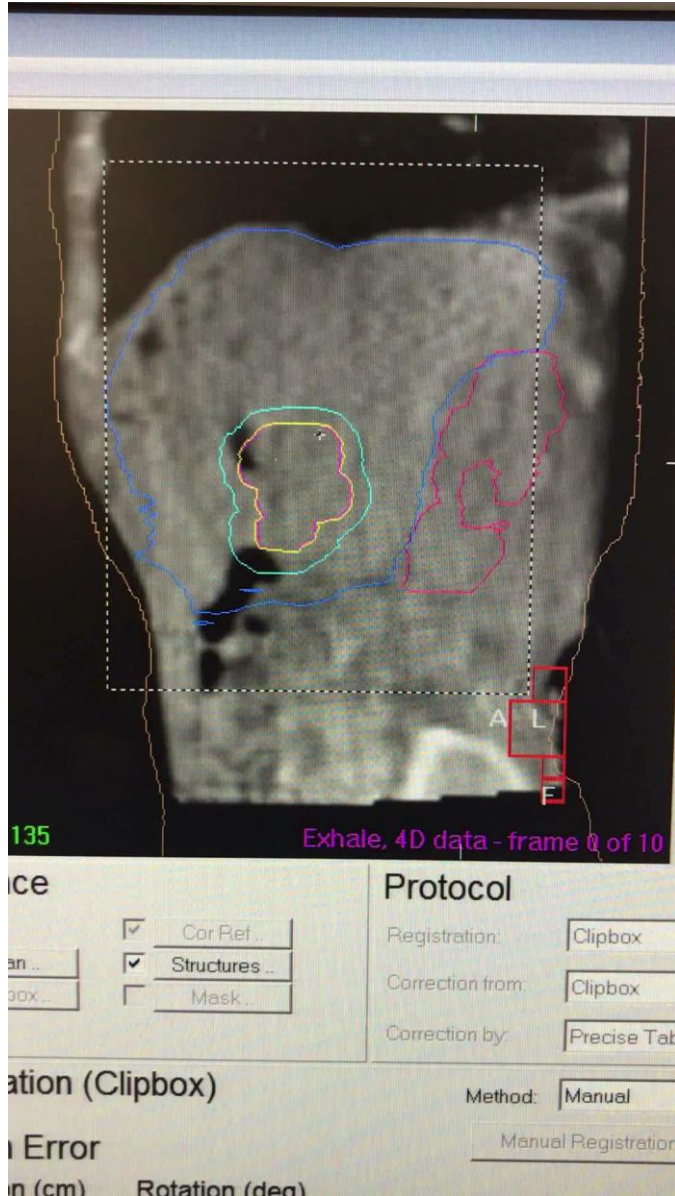
¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Radyasyon Onkolojisi Kliniği, Antalya, Türkiye

²Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Radyasyon Onkolojisi Kliniği, Adana, Türkiye.

Amaç

- Çalışmanın amacı; abdominal bölgeye radyoterapi uygulanan hastaların tedavi sırasında ki organ hareketlerinin, kritik organ hacim ve dozlarına etkilerini incelemektir.

Elekta XVI 5.0 4D CBCT ile elde edilen sagital ve coronal görüntüler

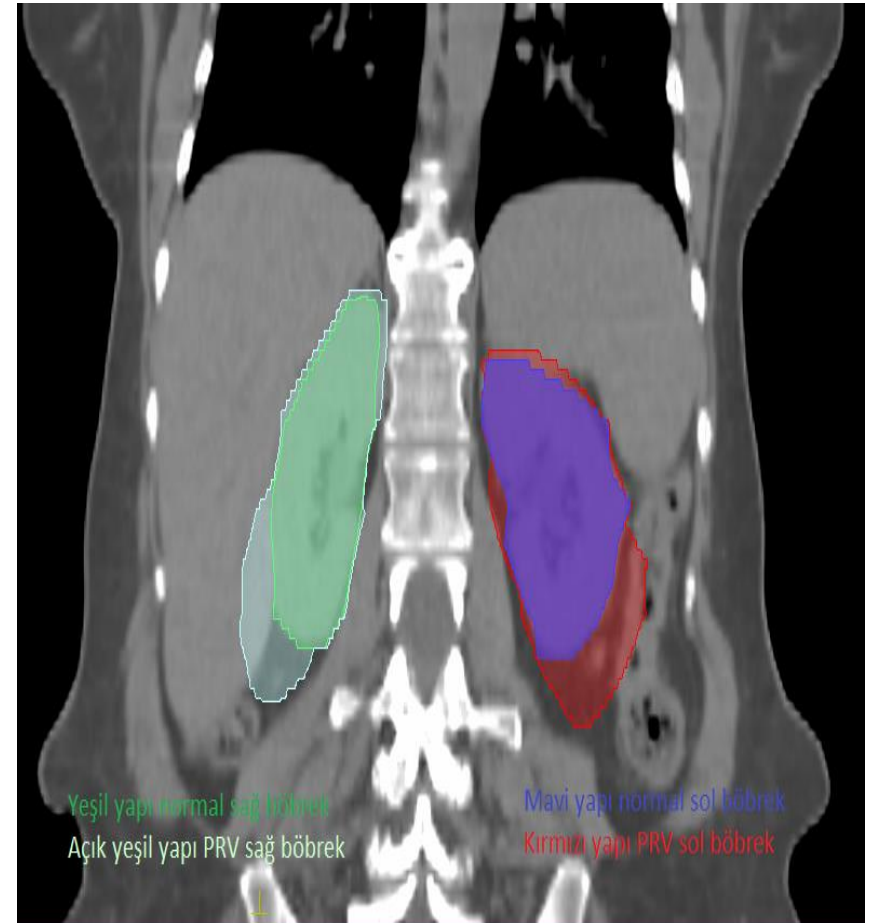

Gereç ve Yöntem

- 2017-2018 yılları arasında, abdominal bölgesine radyoterapi uygulanan, 11 hastanın (6 mide kanseri, 4 lenfoma, 1 pankreas kanseri) tedavi planları retrospektif olarak değerlendirilmiştir.
- Hastaların tamamına normal solunum hareketi sırasında çekilen planlama tomografisine (BT_N) ek olarak derin inspiryum (BT_i) ve derin ekspiryum (BT_E) tomografileri de çekilmiştir.
- Hedef hacim (CTV) ve riskli organ hacimleri (V_N) normal solunum BT_N üzerinde konturlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

İnspiryum (BT_i) ve Ekspiryum (BT_E) tomografileri ile yapılan füzyon sonrasında internal tedavi hacmi (ITV) ve solunum hareketine bağlı riskli organ hacimleri (V_{iE}) oluşturulmuştur.

Gereç ve Yöntem

- Radyoterapi tedavi planları CMS Monaco 5.1 TPS ile normal BT_N üzerinde yapılmıştır.
- PTV; ITV'ye her yönde 5 mm marj verilerek oluşturulmuştur.
- Toplam radyoterapi dozu 5 hastada 45 Gy, 1 hastada 50 Gy, 1 hastada 54 Gy ve 4 hastada 36 Gy olacak şekilde 1.8-2 Gy fraksiyon dozu ile haftada 5 fraksiyon olarak uygulanmıştır.
- Hastalardan 8 tanesine VMAT tekniği uygulanırken 3 tanesi için field in field (forward) IMRT tekniği uygulanmıştır.
- Tedavi dozunun %95' inin PTV'nin en az %95'ini sarması hedeflenirken riskli organ limit dozlarının Emami ve QUANTEC 'te tavsiye edilen doz sınırlamalarının altında tutulması amaçlanmıştır.

Bulgular

Tablo-1: Tedavi hacmi ve kritik organ hacim verileri

		Ortalama Hacim (cc)	% deęişim	P deęeri
Hedef Hacim	CTV	819 ($\pm$ 427)	32,6	
	ITV	1086 ($\pm$ 414)		
Karaciğer	V _N	1553 ($\pm$ 436)	38,5	0.003
	V _{iE}	2151 ($\pm$ 522)		
Total Böbrek	V _N	363 ($\pm$ 62)	49,6	0.005
	V _{iE}	543 ($\pm$ 96)		

CTV: Klinik hedef hacim,

ITV: Işınlanan tedavi hacmi,

V_N: Normal solunum sırasında organ hacmi,

V_{iE}: Organın inspiryum ve ekspiryum sırasında hareketinin organ hacmine etkisi

Bulgular

Tablo-2: DVH verileri

		V_N	V_{iE}	% deęişim	P deęeri
Karaciğer	D_{mean} (Gy)	22.26 ($\pm$ 6.16)	23.11 ($\pm$ 5.24)	3,8	0.131
Total Bbbrek	D_{mean} (Gy)	14.40 ($\pm$ 1.83)	16.25 ($\pm$ 2.85)	12.9	0.009
	V_{28} (%)	10.37 ($\pm$ 4.38)	15.09 ($\pm$ 5.83)	45,5	0.005
	V_{23} (%)	15.34 ($\pm$ 5.12)	20.63 ($\pm$ 6.68)	36.5	0.005
	V_{20} (%)	19.60 ($\pm$ 5.65)	25.30 ($\pm$ 7.49)	29,1	0.005
	V_{12} (%)	48.55 ($\pm$ 8.69)	52.08 ($\pm$ 11.14)	7.3	0.093

V_x (%): X Gy doz alan yüzde hacim

V_N : Normal solunum sırasında organ hacmi,

V_{iE} : Organın inspiriyum ve ekspiryum sırasında hareketinin organ hacmine etkisi

Sonuç

- Diyaframın altında bulunan CTV ve komşu riskli organlar (böbrekler ve karaciğer) solunuma bağlı olarak dikkate değer biçimde hareket etmektedir.
- Karaciğerin tamamı tüm planlarda tedavi alanına girmediği için PRV karaciğerdeki doz artışı istatistiksel olarak anlamlı değil (p:0,0131)(%3,8).

Sonuç

- 4 boyutlu tomografi ve solunum kontrolü yada takibi gibi tekniklere sahip olunamayan durumlarda
  - Tedavi planlama amaçlı kullanılacak olan solunum bazlı tomografi görüntüleri (BT_N , BT_i , BT_E) ITV hacminin oluşturulması ile tedavi başarısının artmasını sağlamaktadır.
  - Riskli organlar için ise PRV'ler oluşturulup, planlama (özellikle ters planlama VMAT, IMRT, vb.) yapılırken riskli organın tedavi sırasında bulunabileceği konumların da korunması, DVH'e yansımayan doz artışlarının önüne geçebilir.
- **Böylelikle yan etki riski azaltılıp tedavi kalitesi arttırabilir.**

TEŞEKKÜRLER...

17. ULUSAL MEDİKAL FİZİK KONGRESİ

18-19 Ekim 2019
The Marmara Taksim

